

BRAVO3

FESTIVALOVÝ DENNÍK BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠ 2019 9.6.
LIPTOVSKÉ KULTÚRNE STREDISKO LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

SPOVEĎ

Vždy, keď okolo seba vidím ochotníkov nadchnutých pre divadlo, spomeniem si na veľkú hanbu svojej mladosti: fakt, že som sa divadlu venovať nechcel. Súťaže v prednese boli pre mňa niečo, do čoho ma nútili učiteľky slovenčiny. Školou organizované divadelné predstavenia som vnímal ako možnosť mať o hodinu telesnej výchovy menej. V mojich predstavách o budúcnosti javisko skrátka nefigurovalo.

A pritom už od môjho narodenia všetko naznačovalo, že umenie je môj osud. Otec v tom čase pracoval v múzeu a bývali sme v služobnom byte na prvom poschodí areálu. Nepamätám sa, aké som mal hračky, ale pamätám si exponáty s tematikou Štúrovcov, odliatky oltárov, návštevy otcových kamarátov – výtvarníkov. Odstahovali sme sa, keď som mal päť alebo šesť rokov. Roky plynuli, spomienky pomaly začali blednúť a niektoré sa vytratil úplne. Napríklad viem, že nad nami bol ešte jeden služobný byt, ale kto boli naši susedia som zabudol.

Našťastie som si na strednej škole jedno popoludnie pomýlil dvere a namiesto prípravy na Pytagoriádu, som za dverami objavil literárno-dramatický krúžok v procese tvorby novej inscenácie. Zrazu všetko začalo dávať zmysel a ja som už z miestnosti nevyšiel. Čas neúprosne bežal ďalej, skončil som vysokú školu, začal pracovať a hľadať si svoje miesto v divadelnom svete.

Jedným z takých miest sa v posledných rokoch stali postupové prehliadky ochotníckych súborov. Sú pre mňa nie len pracovnými príležitosťami, ale predovšetkým možnosťou načerpať inšpiráciu a spoznať nových, zaujímavých ľudí. Ako napríklad porotcu Michala Baláža. Zoznámili sme sa v redakcii pri rýchlovarnej kanvici. Porozprávali sme sa o tom, ako aj jeho otec pracoval v tom istom múzeu. Dokonca v tom istom čase. A bývali v služobnom byte na druhom poschodí...

Belopotockého Mikuláš je naozaj čarovným miestom neočakávaných stretnutí.

Antigona v New Yorku

Janusz Głowacki

Znievske rado(šť)dajné divadlo, Kláštor pod Znievom
réžia: Ľubomíra Krkošková

RECENZIA

Liptovský New York

autor: Michal Baláž – porotca

Ako v glosátorskom úvode podotklo moderátorské duo Šarizma, Belopotockého Mikuláš má už aj inscenáciu s prestávkou! Počas tretieho festivalového dňa sa vyskytli dokonca až dve. Prvou z nich bolo naštudovanie výborného textu poľského dramatika Janusza Głowackeho (žijúceho a pôsobiaceho od emigrácie v roku 1981 až do svojej smrti v 2017 v USA) z roku 1994 – Antigona v New Yorku. Tohto žánrovo výborne namiešaného a brilantne napísaného textu sa ujalo Znievske rado(šť)dajné divadlo z Kláštoru pod Znievom v réžii Ľubomíry Krkoškovej, herečky a stálej členky umeleckého súboru Slovenského komorného divadla v Martine. A jedným dychom treba dodať, že okrem samotného výberu (snahy a odvahy pracovať s textom aj dramaturgicky – čiže škrtať) patrí ku cti režisérke a dramaturgičke v jednej osobe, že si bola kvalít a sily textu vedomá. Dôverovala mu. A tak sme mali na klubovej scéne Domu kultúry možnosť vidieť

naozaj kvalitné predstavenie v klasickej línii tradičného interpretačného divadla, s remeselne a bez väčších chýb zvládnutými všetkými zložkami. Bolo zjavné, že sa jedná o tzv. „hereckú réžiu“, no v najpozitívnejšom zmysle tohto výrazu. Ťažiskom a hlavným pilierom inscenácie sú herecké výkony, ktoré boli veľmi uveriteľné, psychologicky zvládnuté a potešiteľne civilné. Čo v komických polohách a scénach podporilo humor a vo, vážnejších, či až tragických dokázalo diváka emočne zapojiť. Pri hraní bezdomovcov, často pod vplyvom alkoholu, majúcich rôzne záchvaty či excesy, je ľahké sklznúť k prehrávaniu, prehnanému teatrálnemu gestu či tzv. „pitvoreniu“ (za účelom umeleckého posilnenia komického efektu), tu sa však našťastie nič také nedialo. Obzvlášť by som vyzdvihol veľmi sústredený a presvedčivý výkon Petra Kolmačku v postave poľského bezdomovca Blšku. Keď v druhej polovici načas zmizol z javiska, v dlhšom dialógu Sašu s Anitou akoby predstavenie strácalo energiu, čo je však spôsobené do istej miery aj „usedenou“ mizanscénou, ktorá sa nemení a nevyvíja. A aj dĺžkou Anitinho „monológu“, ktorý nie je vygradovaný (iba podáva informácie, no stále v rovnakej energii). Pri takto silne herecky

postavenej a na texte založenej inscenácii sú ostatné zložky utlačené akoby do pozadia – a tak sa realistická scénografia stáva iba akousi „kulisou“, scénická hudba slúži iba na dotvorenie atmosféry v úvode a pod.. Kolektív pri nich „stavil“ na istotu v zmysle neexperimentovať, príliš „nevymýšľať“, aby vyniklo herecké dianie. Napriek tomu poteší snaha byť čo možno najčistejší aj pri týchto zložkách – o to viac však potom „vyrušia“ nedotiahnuté detaily (komunikácia policajta s vysielaczkou, kde ale nepočujeme druhú stranu, fotografia, o ktorej sa hovorí, čo na nej je a potom, keď sa ukáže, to tam divák hľadá...). Sú to ale iba drobné kozmetické chybičky, na inak zatiaľ asi najkompaktnejšej a najucelenejšej inscenácii v kategórii Tradičné prúdy divadla tohto ročníka.

REPORTÁŽ

Głowacki v Kláštore pod Znievom

autor: Michal Jasaň – redaktor

Keď som v programovej brožúre zazrel titul *Antigona* v New Yorku, moje srdce poskočilo. Text som pred pár rokmi objavil a zamiloval sa do neho. Ostrý politicky nekorektný humor, ktorý by už dnes v USA možný nebol, no zároveň silná spoločenskú téma. Aj napriek značnej únave som s veľkou zvedavosťou o jedenástej ráno vošiel do sály, pozrieť sa, ako (a či vôbec) sa Znievskému rado(st)dajnému divadlu podarilo preniesť americké reálie na slovenské javisko.

Tragédia pod bielo-modro-červenou vlajkou

Aj napriek tomu, že Lubomíra Krkošková do textu nijako výrazne nezasahovala, bolo od prvého momentu jasné, že Kláštorčania vedia, o čom hrajú. „Tento text sme si vybrali preto, lebo sme z Kláštora pod

Znievom. Je tam útulok pre bezdomovcov, ktorý zriadil miestny farár, a navyše je tam aj útulok pre týrané ženy. Takže máme silné tematické podhubie pre tento titul. A keď sme robili pár rokov dozadu Šľachtické hniezdo, tak páni z útulku prišli organizovane na predstavenie. Boli dojatí a silne to prežívali, tak sme mali pocit, že by sme mohli spraviť niečo z ich života,“ prezradila režisérka. A z inscenácie to bolo cítiť. Ak by na strome v parku nevisela americká zástava a Anita nemala mašlu s rovnakým vzorom, uveril by som, že som sa ocitol v parku niekde v Bratislave.

Opatrne s tou sekerou, Eugen!

Tak ako ma potešil výber textu, potešil ma aj výber hudby. Ako základný hudobný motív použili skladbu z ranej tvorby rockovej legendy Pink Floyd. Celé predstavenie som čakal, kedy (a či vôbec) sa ozve kulminačný bod skladby, vreskot Rogera Watersa. Ten sa ozval až v úplnom závere, podtrhol zúfalosť postáv a bol symbolickým výkrikom do tmy, zúfalým volaním o pomoc.

PORADŇA

Cítim sa na javisku často sám. Čo robiť?

Tak ako my vo festníku, aj ty si nájdi svoju Zuzanku.

Ako udržať na skúškach disciplínu?

Odporúčame zakúpiť osvedčený prípravok proti neposlušnosti Mr. Erik!

Mám problém vybrať hudbu do inscenácie.

A skúšali ste vybrať inscenáciu podľa hudby?

Rozhodujem sa medzi gymnáziom a konzervatóriom. Čo si vybrať?

Ako lekár môžeš robiť divadlo, ale z herca lekár už asi nebude. Česť výnimkám!

S kolegom máme veľa vtipných dialógov, ale nejako nám to spolu neklape.

Čo s tým?

Skúsili ste si za sedem dolárov kúpiť 3 fľaše peršingu?

Medzi ženskou a mužskou časťou nášho súboru to občas iskří.

Skúšali ste vymeniť brúsny kotúč?

Mama mi nechce dovoliť randiť s režisérom. Vraj sú chudobní.

Maminu pozdravujeme a zasielame jej trendy klúčenku!

SCHUDNI DO PLAVIEK S BRAVÓ

NEDEĽA – 9. 6. 2019

slepačí vývar s mäsom a rezancami

Menu 1: Vyprázaný bravčový rezeň, zemiaková kaša, kyslá uhorka

Menu 2: zeleninový šalát s tuniakom, s olivami, vajičkom, paradajkami a horkou

Partia brúsiča Karhana

Vašek Káňa / Divadlo Lahostajňa, Bratislava
réžia: Matej Feldbauer, Pavol Viecha

RECENZIA

Partia brúsiča Karhana

autor: Jozef Krasula – porotca

–

Mohol to byť výborný nápad – zinscenovať text, ktorý vznikol za najtuhšieho socializmu, nechať ho tak ako je – plný neživotných umelých a komunistom do zadku ležúcich dialógov a ukázať tak obľudnosť umenia v totalitnom systéme. Stačilo by pridať jemný nadhľad, štipku recesistického humoru a tento komunizmom zatuchnutý a neslobodný svet by sme videli ako na dlani. Inscenácia by nám mohla ukázať obľudnosť doby, kde na objednávku či na rozkaz komunistických aparátčikov a politrukov museli umelci robiť nezriedka “sračky”. Alebo nemuseli a v tom lepšom prípade by si už divadlo nezahráli, alebo skončili v base či na nútených prácach v uránovej bani. A tieto braky museli robiť nielen herci, divadelníci, ale aj výtvarníci, hudobníci, tanečníci, všetci (okrem zopár kariéristov, ktorí vždy boli, sú a budú). Bola do doba tzv. socialistického realizmu, umenia poznačeného schématicizmom a neslobodou.

Preto som sa na toto predstavenie tešil, lebo ak sa mladí umelci zaujímajú o túto dobu, tak je to fajn, lebo naozaj platí, že keď sa nepoučíme z minulosti, sme nútení ju prežiť znovu. A myslím, že len málokomu sa chce znovu poznať časy, keď sme všetci museli držať hubu a krok, keď sme o slobode slova, vierovyznania či vzdelávania mohli iba snívať. Bola tu teda veľká šanca sa tejto dobe prinajmenšom vysmiať, nastaviť jej zrkadlo, pripomenúť tým, ktorí ju nepoznali, že ako je fajn mať slobodu. Napríklad aj v divadle.

Namiesto toho sme však boli svedkami nešikovného pokusu o recesistický kúsok, ktorý mal ukázať, akí boli ľudia v tej dobe hlúpi a nič nevedeli. Inscenátori si mysleli, že keď to všetko obalila vonkajškovými znakmi, akými boli budovateľské piesne, flanelové košele a neustále zatváraná a otváraná opona, že ľudia sa budú na tom rehoť. Takto by sme sa mohli baviť o jednotlivých nedostatkoch: v herectve, kde okrem predstaviteľa starého Karhana, sme svedkami menej skúsených výkonov. Ďalej kostýmy, ktoré nie sú ani dobovo presné, ani charakterotvorné a tvorcovia dokázali skombinovať montérky s čiernymi topán-

kami na vysokom opätku až k nedostatkom v usporiadaní mizanscén a nejasnému priestorovému riešeniu hereckých akcií. Možno by sme to mohli pripísať snahe o charakterizáciu tej doby, ktorá nepriala kvalitnému umeniu, ale nie je to úplna tak. Aj v tuhom socializme boli v divadlách herci, ktorí vedeli hrať, režiséri, ktorí vedeli režírovať. Ale aj vtedy existovali piesne a hudba, ktorá sa dala počúvať. Ale títo ľudia museli robiť to, čo im nakázali. Premárnili ste šancu priniesť originálnu tému a ukázať ju originálnym spôsobom. A pritom ste si ju pekne nachystali. Ale to nevedí. Zrejme je to len daň za neskúsenosť. Ja si cením, že ste do toho vôbec išli. Že ste boli ochotní na seba navliecť tie hnusné montérky, zobrať do ruky rašpľu a vyslovovať slová ako súdruh, fabrika a meno Stachanov (mimochodom – bolo by fajn divákovi aspoň naznačiť, že v centre celej scény sa nachádza portrét práve tohto sovietskeho rekordéra v prekonávaní pracovných výkonov). Možno už pri ďalšej inscenácii z toho nebudete cítiť len dávnu exotiku a príležitosť na bohapustú zábavu, ale aj silnú tému o neslobode a ľudskej biede a nešťastí.

REPORTÁŽ

OKOM ZAPÁLENÉHO REPORTÉRA:

Skolektívni nás súdržka Karhanová!

autor: *Jakub Molnár* – redaktor

Blíži sa sezóna päťročníc, továrenský roz-
hlas zvoláva svojich zapálených robotní-
kov na veľkú fabričnú schôdzu. Treba plniť
plány! Motory budú a musia byť! Hajde
do práce sta Alexej Stachanov! Divadel-
nú hru Partia brúsiča Karhana z autorskej
dielničky Vaška Káni v podaní novovznik-
nutého bratislavského telesa Lahostajňa
socialistické dejiny bezpochyby zapíšu do
klenotnice tuzemskej literatúry so sveto-
vými kvalitami. Ide o skutočnú výpravu
do neznámych končín s ľuďmi vytesaný-
mi z úplne iného kameňa, ako je zvyknutá
meštianska zatuchnutosť. Nieto tu cham-
tivej zápletky, posudzovania vyciciavač-
ských elít ani doteraz štandardný osud
kapitálom zbedačenej robotníckej triedy.
Až sa mi po videní pokrokovito interpreto-
vanej inscenácie žiada zaveršovať si:

Moja karbobrúška

Ocelových brň
snáď tisíce či stá
len sa nezahrň
karbobrúška čistá

Mozol' na rukách
a zákmit kombinéz
čapy v zárukách
v svetovej turbíne

Prácou krátiť ruju
(ach, táto je vrúcna!)
už mnou prestupujú
ochotnícke súcna

Nuž... a z roku 1950 sa presúvame do sú-
časnosti. Od komunistických čias prešlo
nejedno stávanie mája i parný valec. A
oduševnené súťaženie staršej a mladšej
generácie robotníkov sa môže javiť ako
karikatúra niekdajšej slávy (i tej divadel-
nej). Mladí tvorcovia z Bratislavy si výbe-
rom tohto titulu možnože získali skrytých
cenzorov v sále, ale vo mne vyvolali rozpa-
ky. Miestami síce naznačujú, že sa poze-
rám na ľubozvučnú veselohru s heroickou
hudbou bratov súdruhov, no k tejto divá-
ckej optike mi nedávajú žiaden návod. Iste,
verím, že ide o recesiu. A áno, miestami sa
pučím od smiechu zo záškodníka Fikejsa,
či z kľčovitého smiechu Karhana, no os-
týchavo uvažujem, či táto moja reakcia je
skutočne zámerom tvorivého tímu. Režij-
ne uchopenie ma nepresvedča o tom, že
by herci zvládli aj „serióznejšie“ a menej
červené kreácie. Štylizovanejšia gradácia
budovateľského elánu od ad absurdum
by ma snáď uhovorila, že sa dívam nie na
neomarxistickú chuťovku, ale na jej vtip-
nú reflexiu.

MILÝ DENNÍČEK

(zo života redaktorov)

08:25 – Rebeka a Zuzana vstávajú len za
vidinou raňajok. Potom upadajú do kómy
po vzore medveďov.

9:00 – Hrdina dňa Michal! Vstáva na
rozbor bez toho, aby vlastne vstával,
lebo vlastne moc nespál.

12:30 – Rebeka a Zuzana pokus o vstáva-
nie vol. 2. Jednobunkovce style – ideme
na obed.

15:05 – Michal spolu s duom Šarizma
urobil *cink*. Neklamný znak toho,
že sme naozaj unavení.

17:14 – Tajovský nás presvedča, že slová
„veľa“ a „teba“ sa rýmujú.

17:15 – Zvonenie od Motoroly,
retro je späť!

18:46 – Niekomu v sále zvoní
telefón – zase.

19:28 – Pani počas predstavenia suve-
réne telefonuje. Nákup urobí, riad treba
vyložiť z umývačky.

19:36 – 20:24 – Mišo v hladine alfa rozjíma
ležiak na troch stoličkách v redakcii.
Je to pravý zen budhista!

20:22 – Programový riaditeľ Scénickej
žatvy agresívne kopol do šišky.

21:55 – Rebeka stojí pred Evanjelickým
cirkevným domom. Rozprúdila sa vášnivá
debata o bagetách. Podľa nás boli tie
prvé najlepšie.

23:14 – “Zabiť dve deti je viac ako zabiť
jedno dieťa”.

23:24 – Jána Mikuša herci skoro
švacli lanom.

23:45 – Kubo chce spáchať samovraždu.

00:21 – Nehnevajte sa, ale ideme sa baviť.
DJ Tuzex – teš sa na nás!

Sľuby

Jozef Gregor Tajovský / Hriňovské divadlo, Hriňová
réžia: Jana Sekerešová

RECENZIA

Sľuby

autor: Gabriela Paschová – porotkyňa

–

„Sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú,“ hovorila mi moja mama, keď som bola dieťa. V tom čase som tomu nerozumela, dnes už rozumiem. Hlavne pred voľbami a v krajine, kde sme si už toho toľko nasľubovali. Napríklad pred tridsiatimi rokmi sme si na námestiach sľúbili lásku. Lebo bez lásky niet života ani spravodlivosti. Dnes si na námestiach sľubujeme, že vydržíme a nepoľavíme v nerovnom boji s vládnucou mocou. Avšak ľahké je sľúbiť a ťažké je dodržať. A to vie i súbor Hriňovského divadla z Hriňovej, ktorý na festival prináša inscenáciu Sľuby na motívy hier Jozefa Gregora Tajovského. Inscenácia sa skladá z dvoch samostatných príbehov prepojených motívom sľubov a životných rozhodnutí. Prvý príbeh je postavený na rozhodnutí matky, ktorá musí voľiť medzi svojím šťastím a šťastím svojej dcéry. Druhý príbeh je o mladej žene, ktorá musí voľiť medzi neistou možnosťou dobre sa vydať a láskou muža odchádzajúceho do vojny. Prvý príbeh hriňovčania sprítom-

nili veľmi nežným a citlivým spôsobom prostredníctvom prirodzeného realistického herectva, ľudovej obrazovosti a jemných hudobných motívov. Hercom sa podarilo udržať napätie v situácii a pritiahnúť diváka. Avšak v druhom príbehu sa všetky pozitíva inscenácie vytratili, uchopením (najmä hereckým) sklzála až k akejsi fraškovitosti. Tu sa otvára otázka, či bolo inscenačným zámerom postaviť vedľa seba dva rôzne divadelné žánre. Ak áno, tak opäť otázka ako a prečo? Za pozitívum inscenácie považujem herecký výkon predstaviteľky matky v prvom príbehu, ktorej sa podarilo zobrazit materinskú lásku a udržať dusivú atmosféru a za negatívum herecký výkon predstaviteľa Miša v druhom príbehu, ktorý do svojej postavy nevlozil ani minimálne vnútorné napätie a teda herecky nemal na čom stavať. Za pozitíva považujem aj pokus o rozvinutie výtvarných divadelných zložiek ako je scénografia, kostým a svetelný dizajn. Ako fanúšik divadla a folklóru som nedostala málo, ale sľubovala som si viac...

REPORTÁŽ

OKOM BULVÁRNEHO REPORTÉRA:

Kvalitná cesta (snád' už) do minulosti

autor: Jakub Molnár – redaktor

–

V dobách, ktoré neprajú bezbrehejšej lásky až za hrob, v časoch predmanželských zmlúv a hádok, v predvojnovom sparne ľudových strastí... prichádzajú na rad Tajovského Sľuby. Stodvadsať rokov starý dramatický debut klasika slovenského realizmu oprášilo aj Hriňovské divadlo. Dedinské prostredie šuhajov a švárnych výskajúcich dievok by sa svojou prezieravou a jasne čitateľnou štruktúrou mohli javiť pre dnešné divadlo už trochu suchopárne. Tma.

Kroje, páperové vankúše, klavírna hudba (ktorú v jednom momente vyruší mierny ambient) a scénický realizmus nešetriaci ani obsah polievkovej misy nasvedčuje tomu, že sa hriňovskí divadelníci stavajú k predlohe úctivo a bez výraznejšej umeleckej intervencie. Tma.

Sledujeme však veľmi čistý, výtvarne aj rytmicky citlivý folklórny skanzen (tento dojem sa umocňuje aj zaznením piesní Vretienko mi padá či Červené jablčko), ktorý so svojimi pomerne archaickými prostriedkami narába s rozvahou a triezvym citom. Súbor sa umne vyhýba zbytočným spektakularitám, dramatické dusno dokáže naplniť s vražednou presnosťou a jednou padnutou stoličkou (až na jednu prílišne dlhú prestavbu) nepociťujem ani tempový regres. Tma.

Môžeme sa však pýtať na motiváciu výberu titulu. Ako možno vnímať romantickú svedú mladič, ktorá si so svojim milým rozkošne zahrýzala makové buchty za kostolom? Alebo že sa druhá dievčina raduje, že je jej chasník múdry, vzdelaný a že ju vlastne ani nebije? Ešteže nám neprešiel ten Istanbulský dohovor, vravím si potíšku. Som evidentne typický dnešný chlipník. Tma. Muhahaha.

Hra na javisku sa sama osebe číta ľahko, ale akoby sa tam začali postupne zbierať múzy páťosu. Vcelku slušne zaujme a hlavne herecky osvieži, ale neponúkne to dráždivé nutkanie vrátiť sa a odkrývať ďalšie významy. Je to vari zapríčinené samotným textom, ktorý s týmto storočím komunikuje kvôli stereotypným rodinným pomerom a archaickým spoločenským konvenciám len veľmi vlažne? Či sa mýlim a moje súčasné pôsobenie vo veľkomeste ma chce presvedčať o spoločenskom vývoji v medziludských vzťahoch? Inscenácia Hriňovského divadla je síce cesta do minulosti, ale kvalitne vyšľapaná! Tma.

Скандинав

SARMA B

Mať f(F)ilipa sa oplatí

Carlo Goldoni / Herci z Hrnca, Hrnčiarovce nad Parnou
réžia: Linda Pereslény Zemánková

RECENZIA

Jedenásťkrát prečo

autor: Michal Baláž – porotca

–

Herci z Hrnca (Hrnčiarovce nad Parnou) naštudovali pod režijným vedením Lindy Pereslény Zemánkovej netradične posunutý text spájajúci hry Carla Goldoniho a Wolfganga Hildesheimera. Ukotvili ho do prostredia vyššej strednej triedy USA 50-tych rokov a aby toho nebolo málo, inscenácii dali názov citujúci slovenský preklad známej Wildeovej komédie Je dôležité mať Filipa. Diváci sa za predstavením Mať f(F)ilipa sa oplatí presunuli do Palúdzky. Najprv pozitíva: snaha o spojenie viacerých (aj menej) známych textov, vlastný autorsko-dramaturgický posun a interpretácia, navyše pokus o komédiu. To sú všetko počiny, ktoré veľmi oceňujem, bez ohľadu na to ako (a či) sa podarili, pretože to chce dávku odvahy a aj kumštu. Ďalším kladom bolo tempo – predstavenie bolo dynamické a svoju dynamiku si udržalo v neklesajúcej miere až do konca. A napokon pokus o štylizované herectvo (netvrším, že vždy vydarený či po celý čas ustrážený), zasahujúce až niekde ku groteske. Tu musím vyzdvihnúť

– napriek tomu, že sa celkom očividne jednalo o herecký koncert Moniky Babicovej (ktorá svojou energiou predstavenie ťahala) – čarovný herecký výkon v postave Konstancinho otca Boshu, ktorý svojou naturščikovskou autenticitou potešil celú porotu silnoprúdu. Avšak zvyšok predstavenia ma miatol a generoval mnoho otázok, ktoré som si priebežne zapisoval a po skončení predstavenia som narátal až 11 začínajúcich slovíčkom prečo. Tu sú (aj s drobným výkladom):

Prečo ten názov? (Filip je tam najmenšia postava, takmer nič tam nerieši a nijako sa k riešeniu nepričiní.) Prečo prestávka? (Na tak krátke predstavenie – navyše ani scéna a ani kostýmy sa nezmenili.) Prečo kreslo? (Československé kreslo zo 70-tych rokov v domácnosti v USA v 70-tych rokov – ok, možno dar od známych z budúcnosti, ale aký malo význam, okrem toho, že si do neho na posledných 5 minút sadol Filip, navyše ani nie na mieste, kde bolo celý čas položené.) Prečo vlastne Harlaamová nenávidí poručíka? (Napriek tomu, že je u nej už 6 týždňov hosťom, nič jej neurobil a po celý čas sa voči nemu správa priateľsky.) Prečo posun do USA 50-tych rokov? (Naozaj to v USA 50-tych rokov fungovalo tak, že vojak mal svojho

sluhu a bol takto oblečený vojak v USA v dobe po víťaznej druhej svetovej vojne a v čase konfliktu s Kóreou?) Prečo na konci poručík s Júliou prišli, keď napísali, že sa dlhší čas neukážu? Prečo sa oplatí eurom? Prečo sa napokon z ničoho nič Harlaamová zlomila? (Do poslednej chvíle na poručíka nadáva, že je sviňa, a v jednom momente, ako blesk z jasného neba, sa teší, ako to dobre dopadlo.) Prečo si poručík s Júliou zrazu začínajú tykať? Prečo Harlaamová v jednej scéne zrazu pluje? Prečo, odkiaľ a ako vošiel k Harlaamovcom Bosh za poručíkom, keď tesne predtým našťvaný odišiel po hádke s Harlaamovou? A tak mám pocit, že napriek oceneniahodnej snahe a obrovskej energii, ktorú celý súbor má, vo mne toto predstavenie zanechalo príliš veľa nezodpovedaných otázok na to, aby som si mohol užívať humor a gagy, vtipné momenty a nápady, ktoré v predstavení boli – a že do istej miery fungovali, bolo citelné, viditeľné a počuteľné z odozvy publika, ktoré sa bavilo a smialo. A ak už pre nič iné, tak minimálne preto sa do Palúdzky v sobotu poobede oplatilo prísť.

REPORTÁŽ

OKOM BULVÁRNEHO REPORTÉRA:

Tajná svadba v Liptovskom Mikuláši!

autor: Rebeka Mikušová – redaktorka

Stojím pred nevelkým Domom kultúry Palúdzka. Dovnútra okrem množstva divadelníkov vchádza asi rovnaké, ak nie väčšie množstvo dôchodcov. Okná v sále sú zatemnené a na javisku sa rozprestiera obývačka v štýle 50.-tych rokov. Nad scénou visí pomerne zaujímavý mix predmetov: plechová vaňa, starožitné rádio, stolík, oblečenie a obraz. Z reproduktorov zaznieva zvučka festivalu. Šum v sále ustáva a na scéne sa objavuje Filip.

Tale as old as time...

S nadsázkou sa pred nami rozohráva stáročiami obohraný príbeh zamilovanej dvojice, ktorej v spoločnom živote bránia sociálne rozdiely. Herci z Hrnca uchopili text Carla Goldoniho klasickým spôsobom commedie dell'arte. Inscenácia sa nesnaží hrať na intelektuálnu a čerpá z toho, čo je predpísané textom. Vystavali celé predstavenie na gagoch, absurditách, slovných hračkách a najmä výraznej štylizácii. Či už pohybovej, rečovej alebo kostýmovej.

Prestávka

Po príjemných 35 minútach predstavenia sa v sále rozsvetujú svetlá a hlas z hora hlási 10 minútovú prestávku. Po návrate naspäť do sály by človek očakával zmenu scény, ale prekvapivo sa tak nestalo. Scéna ostáva nemenná, herci su stále oblečení rovnako. Prestávka v 80 minútovom predstavení, sa tak pridáva na môj zoznam záhad festivalu.

Filip do každej rodiny?

Pokiaľ ste zaniietený cestovateľ - puntičkár a dokázali by ste svoje kufre baliť a vybalovať na dvadsaťkrát tak určite. Pokiaľ ale od Filipa očakávate, že bude vaším kormidlom na rozbúrenom mori lásky a vzťahov, a spoľahlivo vás dovedie do prístavu manželstva, bude vám úplne zbytočný. Postavy „sluhov“ boli v tejto inscenácii prevažne pozorovateľmi a na chod deja nemali žiadny väčší vplyv. Ukázalo sa totiž, že pokiaľ oklamete všetkých svojich rodných príbuzných a kamarátov kvôli tajnej svadbe, s ktorou by nikdy nesúhlasili, stačí jednoduché prepáč. Koniec. Bodka. Happyend!

J	E	P	P	E	K	D	N	A	H	D
D	Š	A	R	I	Z	M	A	U	O	B
R	I	N	R	E	B	Ý	M	Ú	Z	A
A	G	Í	K	I	R	N	M	I	O	N
C	E	V	O	M	O	D	Z	E	B	Š
U	L	A	M	O	Ž	T	U	Z	E	X
L	I	L	A	D	Ú	Ž	A	S	D	K
A	T	A	R	E	R	Á	N	E	C	S
P	I	R	Á	V	A	C	I	E	N	I
T	O	M	N	S	O	T	Á	P	M	D

Veľká letná osemšmerovka

Doplň:

Dobré divadlo začína.....

Jan Werich

Použité slová:

alarm, bezdomovec, brožúra, disk, dracula, handke, humno, igelit, jeppe, lavína, múza, náramok, obed, pátos, scenár, svedomie, tuzex, úžas, šarizma

Jedna na druhú

Rob de Grafa / Art point teatro, Prievidza
réžia: Štefan Bielik

RECENZIA

Jedna na druhú

autor: Dušan Vicen – porotca

–

Sú predstavenia, ktoré ma do seba vtiahnu hneď. Atmosférou, prekvapivou informáciou, alebo skrátka niečím, čo ma hneď vytrhne z nálady, s ktorou prichádzam. Sú tiež predstavenia, ktoré dosahujú pravý opak. Nevťahujú, odpudzujú, dávajú najavo, že o moju spoluúčasť ani nestoja. No a potom sú predstavenia, ktoré na to idú rafinovane. Postupne mi dávajú pocity, informácie, zamestávajú ma príslubom, že sa mi niečo postatné chystajú povedať.

Predstavenie divadla ART POINT TEATRO ma privíta žoviálnosťou dvoch herečiek, ktoré sa ma snažia podplatiť jednohubkou a pomarančovým džúsom. Nedám sa. Zostávam nedôverčivý, neponúknem sa, chcem najskôr vedieť, kto sú tie dve pôvabné mladé dámy. Niečo mi hovorí, že ich počítačná prezentácia je len pretváрка, zastierací manéver, za ktorým sa skrývajú ich skutočné tváre. Začína ma to zaujímať. Moja zvedavosť sa zvýši, keď sa potvrdí, čo som tušil. Prichádza k zme-

ne. Okolo postele, ktorá je ústredným prvkom scény je rozsypaný odpad. Mladé ženy menia správanie, zrazu ich nič okolo nich nezaujima, nezaujímajú ich iné živé bytosti ani mŕtvy neporiadok uprostred ktorého sa naruživo venujú jedna druhej. Vynárajú sa neodbytné otázky. Aký je ich vzťah. Priateľský? Milenecký? Zdá sa, že z každého trochu. Dozvedám sa, že spolu tvoria sesterstvo, tajnú „organizáciu“, ktorá má na posteli v ich spoločnom byte útočisko, základňu. Odtiaľ sa im nechce vychádzať. Nechcú mať nič spoločné so svetom plným konvencií, zadúšajúcim sa nadbytkom. Nazývajú ho Mako. Vo svojom rozhodnutí odstrihnúť sa a byť tu len jedna pre druhú (mimo dosah Mako), sú postavy veľmi uveriteľné. Herečky ich hrajú s chuťou a ani na chvíľu nezapochybujem o tom, že vedia o čom hovoria. Netuším, akou mierou sa na adaptácii pôvodného textu podieľali, vidím však, že sa s ňou stotožnili. Tým si ma definitívne získali. Som zvedavý, čo bude ďalej. Som paradoxne zvedavý o to viac, že to v hrubých obrysoch tuším. Sami postavy hovoria niečo v tom zmysle, že všetko trvá len dovtedy, kým to trvá. Izolácia bude musieť byť postupne narušená. Vo výlučnom vzťahu dvoch na sebe závislých bytostí sa začnú objavovať trhliny. Vstú-

pi medzi ne niekto tretí. Ako zareagujú? Ako sa s tým vyrovnajú? Ktorá z postáv sa zachová krutejšie? A sú to skutočne dve postavy? Nie sú to dva póly tej istej bytosti? Na jednej strane pochovanej vo svojich sociálnych fóbiách, pochybnostiach, v znechutení z toho, čo sa od nej vyžaduje spoločnosťou za stenami jej útočiska (čo dokresľuje čierna farba jej kostýmu). Na druhej strane zžieraná vášňou, túžbou byť sama sebou, vo vlastnom svete, ktorého poetické podoby si vytvára a zapisuje do zápisníka (tú symbolizuje červená farba na kostýme).

Možno je to nadinterpretácia, s ktorou sa tvorcovia nestotožnia. To ale nie je také dôležité. Dôležité je, že ich predstavenie dokázalo (aspoň vo mne) vyvolať kreativitu, nie apatiu.

ROZHOVOR

MEDZI ŠTYRMI OČAMI:

Herečky nedostali šancu pri výbere textu!

autor: Rebeka Mikušová – redaktorka

Po predstavení Jedna na druhú som bola odhodlaná preklučkovať more odpadkov na scéne, dostať sa do zákulisia a vyspovedať herecké duo. Nela Jakubisová bohužiaľ odmietla a poslala ma za „hovorcom“ ich súboru Zuzanou Kráľovou. Tá si aj napriek zhonu a povinnostiam našla pár sekúnd, aby odpovedala na moje otázky.

Ako sa vám hralo?

Hralo sa dobre. Teda až na to, že to hrávame málo, takže by to chcelo pravidelnejšie hrávanie na to, aby to bolo úplne v poriadku.

Prečo ste si vybrali práve tento text?

Bol to výber režiséra Štefka Bielika, ktorý to chcel robiť ako bakalársku prácu, ale vtedy mu to zatrhlí. My sme len dostali do rúk text.

Počas predstavenia dost pracujete s divákom. Na začiatku ste nás prekvapili cateringom. Spolupracujú s vami diváci ochotne?

Občas sa zapoja diváci do toho dialógu, ktorý tam vedieme a je to vtipné. Ale snažíme sa to vždy prispôbovať. Napríklad, keď tam sedí niekto známy a má na sebe nejaké smiešne tričko, tak sa to snažíme aspoň trochu našit na to publikum, ktoré máme.

Súčasťou scénografie je aj množstvo smetí. Separujete odpad?

Tu v tomto predstavení nie. (smiech) Ale inak áno!

ANKETA – DEŇ TRETÍ

PARTIA BRÚSIČA KARHANA

Za aký čas by ste zvládli vybrúsiť taký čap? Nebolo by to pre vás vypäté dusno v pracovnom prostredí?

Možnože za tie štyri minúty. Niekedy to mám v práci kostrbaté, ale nesúťažíme, skôr sa len hádame. – *Saška*

Ja hrám divadlo, hoci som si pásovú výrobu vyskúšal. Tým, že to už nerobím, snáď jasne deklarujem svoj vzťah k takej práci. To isté s tým čapom. V prvom rade by som ho musel vôbec nájsť a potom asi päť minút niekoho, kto by to robil za mňa. – *Lubo*

SĽUBY

Aký životný sľub ste niekomu dali vy?

- Ja nezvyknem dávať sľuby, aby potom neprišlo sklamanie.
- Ale ten náš, že sa budeme líbiť, snáď platí, že?
- Eh, neboj sa...
– *Zuzana a Roman*

Zatiaľ žiaden závažný. Ešte neprišla tá chvíľa. – *Juraj*

Dala, manželovi. 50 rokov života. 4 roky ležal na posteli. Ale nedali sme ho nikomu! – *diváčka*

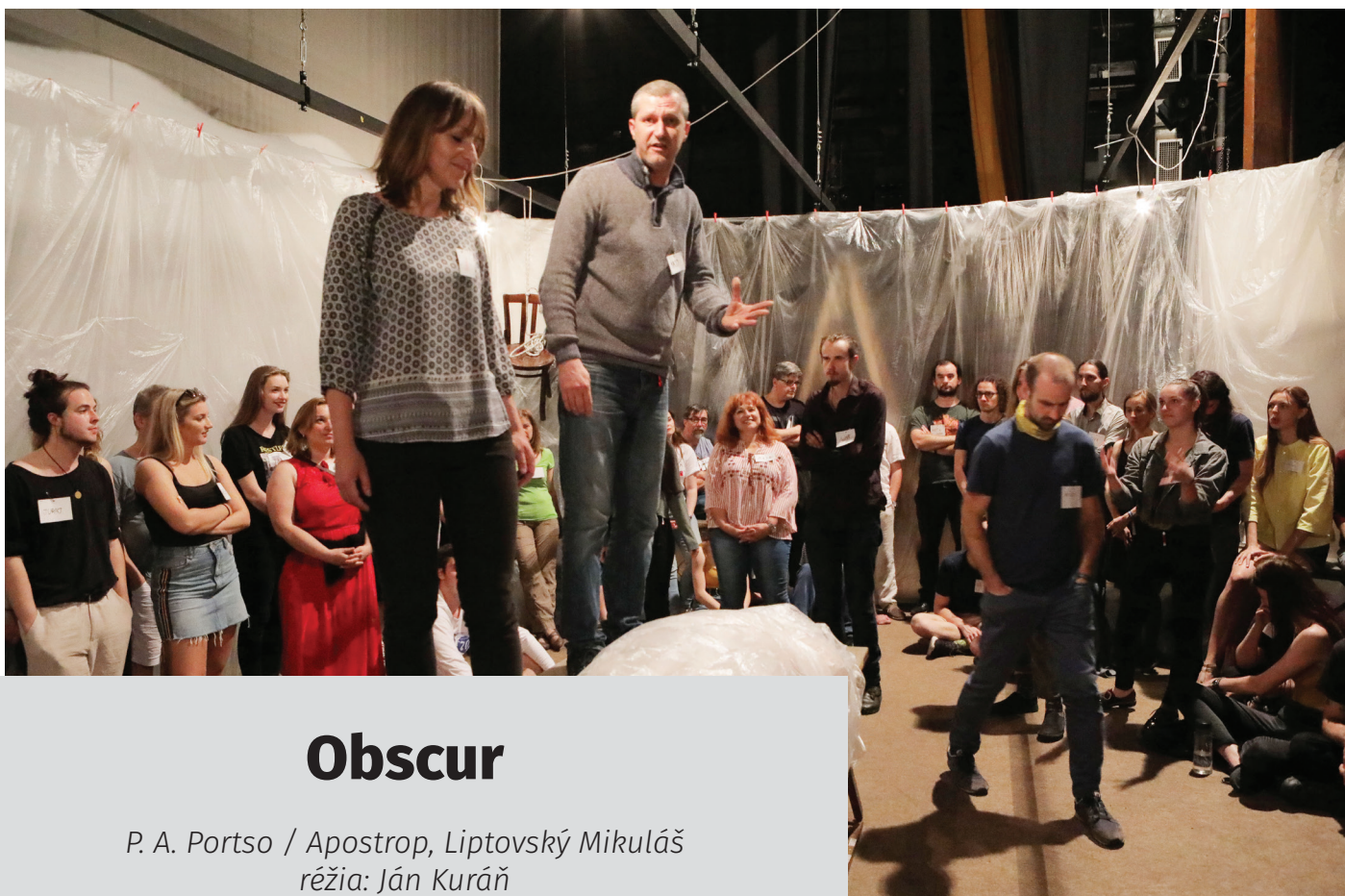
MAŤ (f)FILIPA SA OPLATÍ

Akú najšialenejšiu vec ste spravili kvôli láske?

Asi, že ma kolegyne prihlásili na zoznamku a ja som šla na stretnutie. Našla som si manžela a nakoniec som zistila, že je z vedľajšej dediny. – *Katarína*

Vydala som sa... Bolo to pred 53. rokmi. – *Hana*

Ja asi nič. Ale moja dcéra ušla do Rakúska a tam sa vydala. – *diváčka*

Obscur

P. A. Portso / *Apostrop, Liptovský Mikuláš*
réžia: Ján Kuráň

RECENZIA

Mravoučný horor o pliaže alkoholizmu

autor: Matej Moško – porotca

Skupina študentov sa počas brigády na rekonštrukcii zámku opila a zrazila úplne neznáme dievča. Keďže boli opití a zbabelí, rozhodli sa telo zakopať. Po roku sa na brigáde stretávajú znova a tvária sa akoby sa nič nestalo. Nie je to síce Shakespeare, ale detektívny a analytický potenciál príbehu z toho mohol urobiť celkom zaujímavého Hitchcocka.

Tvorcovia z divadla *Apostrop* však mali vyššie ambície, než iba uviesť analytickú drámu o skupinovej vine. Diváci sa ako členovia študentskej výpravy stávajú priamo súčasťou tohto príbehu – ponárajú sa do diela.

Steny a ležiaca postava zakryté igelitom ma už od vstupu do priestoru pripravujú na to, že príbeh, v ktorom sa ocitnem bude ak nie hororovým tak aspoň detektívnym. Pomerne banálne dialógy nám

na začiatok veľmi šikovne predstavia jednotlivé postavy a k niektorým sa mi dokonca podarí vybudovať si vzťah.

Keď sa Slávka chce ísť udať na políciu a vedúci tábora ju zaškrtní, podozrenie, že sledujem hitchcockovských psychopátov sa začína potvrdzovať. Zbystrím však, keď Jožko (a my s ním) začneme počuť zvuky ako z *Volania Cthulhu* a pripravujem sa na strach z neznámej tajomnej hrozby (miznutie kamarátov, odhaľovanie prastarých tajných spoločností atď.) Túto interpretáciu potvrdí zelené svetlo spoza igelitov. Vyruší ma síce lavína. Ale našťastie príde tak nečakane, ako nečakane sa na ňu o pár minút aj zabudne. A preto v sebe nachádzam pocity podobné strachu. Začínam sa tešiť.

Lenže potom mi rozprávač a film vyrozprávajú prakticky celý príbeh z minulosti a ja stratím tak strach, ako aj pôžitok z detektívky. A tak teda ideme na večeru. Samozrejme až potom, ako sa z reprodukcie dozviem, že to celé bolo o svedomí a o sebe zistím, že som skúpy. A tak sa pýtam sám seba: „Načo toľko práce s imerziou diváka, s hercami, s priesto-

rom, s hudbou, keď mi to celé aj tak nakoniec vysvetlia vo filme, ktorého nie som súčasťou. A ešte aj pointu mi vnútiť zvukovou nahrávkou?“

Tvorcovia sa ma v slove o inscenácii, happeningom pred sálou a aj reprodukovým dovysvetlením na konci snažili presvedčiť, že inscenácia *Obscura* je o svedomí a o tom, ako sa ho snažím potláčať. Mňa na nej ale bavilo niečo úplne iné. Ja som si užíval autentické pocity, ktoré tvorcovia vyvolávali. Prosím, nabudúce viac verte druhu divadla, ktoré ste si vybrali, a mne, že ho dokážem pochopiť.

ROZHOVOR

MEDZI ŠTYRMI OČAMI:

Senzácia – bol to pôrod!

rozhovor s Jánom Kuráňom, inscenácia Obscur

autor: Zuzana Galková – redaktorka

Divadlo Apostrop je účastníkom Belopotockého Mikuláša známe ako mladé ambiciózne zoskupenie, ktoré svoje tvorivé hranice rado posúva. Nechodí po vyšľapaných chodníčkoch, kedy by siahalo po overených dramatikoch. Radi hľadajú medzi autormi súčasných textov. Tentoraz sa rozhodli posunúť hranice svojej tvorivej komfortnej zóny smerom k úplne autorskému projektu. Počas skúšobného obdobia prišli s témou svedomia a za rámujúcu dramatickú situáciu si vybrali stretnutie študentov s pedagógmi pri renovácii horského kaštieľa. Diváka, už značne unaveného festivalovým dňom, prizvali v pokročilý večernej hodine na javisko ako partnera a aktívnu súčasť atmosféry. Ako odplatu za to, že ma hodinu nechali stáť na javisku, som po polnoci, kedy predstavenie skončilo položila režisérovi incenácie Obscur Jánovi Kuráňovi niekoľko bulvárnych otázok. On síce zavene, ale ochotne pristal na to, že predsa len odpovie.

Rád ako režisér experimentuješ s priestorom? Čo pre teba priestor znamená?

Áno. Nevie, mám to rád. V poslednej dobe som sa venoval takému ohraničeniu priestoru, že čo to dá. Tak sme skúšali, experimentovali. Zopárkrát sme to menili.

Vy ste sa odvážne obkolesili divákom zo všetkých svetových strán. Čo pre Vás ako súbor znamená blízkosť diváka?

Nepamätám si predstavenie, ktoré by som robil ako klasické kukátko. Takže pre mňa je to akoby vlastne prirodzené prostredie. Príde mi to takto absolútne normálne. Robím to stále takto. Takto mi to vyhovuje, tá blízkosť toho diváka a myslím, že aj pre hercov je to fajn.

Fungujete aj formou interakcie počas predstavenie, to je vždy taký risk ako to vypáli...

My sme sa nesnažili na toho diváka nejako tlačíť. Nechať to len tak plynúť, či sa zapojí, či sa nezapojí. Napríklad v tej tanečnej pasáži, niekde sa diváci zapájali, niekde keď sme hrali zase moc nie. Záleží to proste na tom divákovi samotnom a od toho sa to celé odvíja. Zvlášť, že celé to predstavenie je improvizácia. Nemá pevný scenár, len sú dohodnuté situácie a nejaké fixné body. Ale pekné na tom je, že to predstavenie je stále iné.

Ako dlho vznikal ten Váš text, alebo muštra toho textu?

No, bol to nejakým spôsobom pôrod. Nevie, to časovo presne vymedziť. Ale celé sa to potom od toho nápadu a triedenia jednotlivých scén (klasika veľa zlých vecí, dobrých vecí, niečo von, niečo zostalo), zdradlo potom na nejaké dva týždne asi. Ale tak stále to má svoj vývoj.

Prečo ste si vybrali práve tému svedomia?

Ten impulz prišiel od hercov. Demokracia má svoje plusy aj mínusy (smiech). Tak herci sa rozhodli, že idú po tejto ceste, rozhodli sa, že si spravia tento rok niečo vlastné. Tak som sa s tým musel zmieriť (smiech).

Diváka sa pýtate na to, čo je to svedomie.

Tak sa divák pýta teraz teba!

Svedomie je pre mňa tá najzákladnejšia vec na svete. Keby sme už nemali svedomie, tak potom neviem čo by nám už zostalo. Svedomie sa pre mňa rovná nádej.

ANKETA – DEŇ TRETÍ

JEDNA NA DRUHÚ

Bolí ste alebo ste v nejakom sesterstve?

Som. Mám sestru Alžbetu a rada by som z toho sesterstva vystúpila, lebo robí v izbe furt bordel! – Zuzana

Som, ale keby som Vám prezradila v akom, tak Vás musím zabiť. – Jana

Nie, ani netúžim byť. – Magda

OBSCUR

Ťaží vás svedomie?

Joj, toľko vecí ma ťaží, že svedomie asi ani úplne nevnímam. – Katarína

No občas asi aj hej, keď idem na jedno a dám si päť. – Peter

Mňa momentálne ťaží, či bude naozaj tá večera ako slúbili. – Jozef

Odposlechnuto na rozboře

inscenácie predošlého dňa

Vamo, Žilina Moje meno mám napísané na dverách

Výnimočný pozorovací talent:

“Je zjavné, že nie ste Martin Huba.”
– Roman Gombarček

Utrpenie mladého porotcu vol. 1:

“Mrzí ma to, ale bol som spokojný.”
– Roman Gombarček

Final of Countdown:

“Necítil som nutnosť pozerat sa na hodinky, lebo som každú chvíľu dostal informáciu, ako dlho to ešte bude trvať.”
– Matej Moško

Medzibrodské kočovné divadlo, Medzibrod Jeppe z vršku

Juvenilná forma Alzheimerera:

“Túto informáciu som povedal preto, lebo už neviem, prečo som ju chcel povedať.” – Matej Moško

Keď promile zaváži:

“Alkohol je pre mňa najsilnejšia časť inscenácie.” – Dušan Vicen

Praktický muž:

“Niekedy menej je viac, inokedy zase viac je viac.” – Dušan Vicen

Šťastie praje pripraveným:

“Povedal to už Jozef (Krasula), ale ja to zopakujem, lebo už pol dňa si to chystám.” – Roman Gombarček

Divadlo Atrapa, Bratislava Dve hodiny navyše

Keď je porotca fakt spontánny:

“Podme na „Dve hodiny navyše“, lebo nemáme dve hodiny navyše.” – Dušan Vicen

Manželská poradňa 01:

“To je tá typická žena: nevie, čo chce, ale vie, čo nechce.” – Dušan Vicen

Sobotná chvíľka poézie:

“Lesná víla, teda, hypermarketová víla.”
– Matej Moško

Moškov pokus o súčasný slovník:

“On radšej bude sedieť a emácky si rezať žily.” – Matej Moško

Žeby volebná kortešačka?:

“Židojaštery nás okrádajú o čas.”
– Roman Gombarček

Prehovorila čistá závišť:

“Škoda, že bezdomovci majú najviac času na svete.” – Roman Gombarček

DS Disk, Trnava Obolus

Tenkrát poprvé pre Moška:

“Včera sa mi stala výnimočná vec: rozumel som.
Bol som zasiahnutý tým, že som prvýkrát pochopil DISK.” – Matej Moško

Štatistický úrad vol. 2:

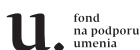
“Sú tam povinné jazdy, ako sexuálna téma, masturbácia, súlož, k*k*t“ musí odznieť...” – Dušan Vicen

Festivalový denník BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠ 2019, 3. číslo

Vydáva a tlačí: Liptovské kultúrne stredisko, Liptovský Mikuláš · Šéfredaktorka: Zuzana Galková · Redaktori: Michal Jasaň, Jakub Molnár, Rebeka Mikušová
Grafická úprava: Invidual s.r.o., Foto: Michal Lašut · Rok vydania: 2019, Náklad: 150 kusov, nepredajné. Neprešlo jazykovou korektúrou.

HLAVNÍ
PARTNERI

HLAVNÝ PARTNER,
VYHLASOVATEL
A ODBORNÝ GARANT

HLAVNÝ
ORGANIZÁTOR

SPOLUUSPORIADATELIA

